

Miljøministeriet
mim@mim.dk
Kopi idams@mim.dk

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

J.nr. 2020-22977

Hørings svar til Handlingsplan for cirkulær økonomi – National plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032

Landbrug & Fødevarer (L&F) takker for muligheden for at give høringssvar i forhold til Handlingsplan for cirkulær økonomi – National plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032.

L&F bakker overordnet op om handlingsplanen for cirkulær økonomi og de visioner og målsætninger, som planen har om mindre affald og mere genanvendelse. Handlingsplanen samler de relevante initiativer i forskellige regeringsstrategier siden 2015. Mange af disse initiativer er allerede igangsat. Derfor mangler handlingsplanen i høj grad handlinger og initiativer, der peger ind i planperioden 2020-2032. De fine visioner og målsætninger især om reduceret ressourceforbrug og mindre affald nås ikke udelukkende med de allerede besluttede og igangsatte initiativer.

Det er vigtigt, at planen støtter op om initiativer og muligheder i forhold til den cirkulære økonomi og særligt den cirkulære bioøkonomi.

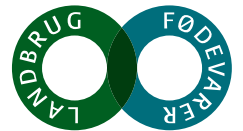
Ministeriet har valgt at samle affaldsforebyggelsesplanen og affaldshåndteringsplanen i en samlet plan. Desværre står forebyggelsesdelen svagt i forhold til affaldshåndteringsdelen. Det kan illustreres af ved, at ordet affaldsforebyggelse er nævnt 11 gange, og ordet genanvendelse er nævnt 375 gange i planens 182 sider.

Affaldsforebyggelse og madspild

Kapitel 3 om mindre affald og bedre udnyttelse af naturressourcerne har meget få tiltag, der direkte tager fat på konkret affaldsforebyggelse. L&F finder især den manglende omtale af madspild i kapitel 3 dybt besynderlig. Indsatsen mod madspild har i mange år været flagskibet i den danske indsats for affaldsforebyggelse, og er udover at minimere spild og affaldsmængderne vigtigt i forhold til klimaindsatsen.

Handlingsplanen omtaler madspild i kapitel 5.2 under "5. Bedre udnyttelse af biomasse". Dette fejlkategoriserer helt grundlæggende madspild som biomasse, der skal udnyttes. Dette er relevant i tilfælde, hvor man ikke har formået at forebygge madspild, men affaldshierarkiet eksisterer netop for at sikre den størst mulige effekt gennem forebyggelse. Kapitlet om madspild bør flyttes til kapitel 3.

Derudover omtaler kapitel 5.2 om madspild overhovedet ikke fødevareteknologiske muligheder for at reducere madspild. Danmark har en stærk, internationalt konkurrencedygtig biotek- og ingrediensbranche og har siden 2019 desuden haft en "Regeringsstrategi for Ingredienser", som direkte fremhæver potentialet for at mindske madspild. Handlingsplanen bør integrere "Regeringsstrategi for Ingredienser" for at fremhæve de innovative og bæredygtige teknologier inden for landbrug- og fødevarerproduktion, som bidrager til reduktion af madspild.

Cirkulær bioøkonomi

Handlingsplanen har i indledningen (s. 8) fokus på, at biomasse er miljø- og klimabelastende. Denne opfattelse deles ikke af L&F, som mener, at biomasse er en del af løsningen på klimaudfordringen, og at biomaterialer kan reducere forbruget af fossile ressourcer. Dette fremgår også som en del af anbefalingerne fra en række af klimapartnerskaberne. L&F mener, at det er en stærkt bekymrende og fejlagtig tilgang til bioøkonomi, hvor egne danske fornybare ressourcer gøres til et problem fremfor en del af løsningen.

Ministeriet har valgt at sætte fokus på bedre udnyttelse af biomasse i et særligt kapitel. Det giver desværre den udfordring, at potentialerne i udnyttelse af biomasse og bioaffald glemmes i de mere generelle kapitler. Potentialet i den cirkulære bioøkonomi er fraværende i det generelle kapitel om cirkulær økonomi ("3. Mindre affald og bedre udnyttelse af naturressourcerne"), som udelukkende fokuserer på de "tekniske" kredsløb og udelukker de "biologiske" kredsløb i en cirkulær økonomi. I omtalen af forretningsmodeller nævnes substitution af fossile råvarer med fornybare biologiske råvarer ikke som en forretningsmodel, selvom denne er en del af den gængse litteratur om cirkulære forretningsmodeller. Ligeledes nævnes muligheden for offentlige indkøb af biobaserede produkter ikke som en strategi til at styrke efterspørgslen af biobaserede produkter. Kapitel 5 bliver derfor et vedhæng, som ikke er integreret i den samlede plan og kan få den konsekvens, at Danmark sakker endnu mere bagud i forhold til at udnytte den cirkulære bioøkonomi. L&F havde håbet, at en national handlingsplan for cirkulær økonomi kunne give et tiltrængt løft til denne dagsorden.

Overordnet støtter L&F handlingsplanens initiativer med fokus på biomasse og bioøkonomi. Men L&F savner en konkret ambition for området og mener, at der er behov for en politisk vedtaget langsigtet strategi for cirkulær bioøkonomi. Der er brug for politisk fokus på at udvikle bioøkonomien til gavn for klima, vækst og beskæftigelse og understøtte udvikling af en national styrkeposition inden for bioøkonomi, så Danmark kan øge sin eksport af bio-baserede løsninger. De fleste lande, som vi sammenligner os med i EU, har allerede sat politisk fokus på bioøkonomien og udarbejdet nationale strategier for bioøkonomien. Desuden har det nationale bioøkonomipanel og flere klimapartnerskaber på tværs peget på behovet for en cirkulær bioøkonomistrategi.

L&F skal opfordre til en nærmere dialog om, hvordan Danmark får sat mere skub på bioøkonomien og deltager gerne i et konkret møde herom.

Specifikke bemærkninger

3: Mindre affald og bedre udnyttelse af naturressourcerne

L&F savner konkrete tiltag til affaldsforebyggelse, som kan være med til at knække affaldscurven. Udover nye initiativer vedrørende madspild, som L&F har angivet under kapitel 5.2, kunne affaldsforebyggelse af haveaffald være en mulighed. Danskerne er med i EU's absolutte top, når det gælder mængden af haveaffald. Mere end 20% af det danske husholdningsaffald er haveaffald. Det vil være relevant med initiativer, der støtter borgerne i at skabe haver med mindre affald.

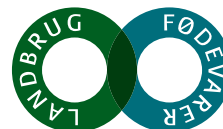
3.1.1. Initiativer s. 45

"Styrket indsats i udvikling af EU's metode til at opgøre produkters miljømæssige fodaftryk "

L&F støtter dette initiativ og mener, at det er af stor vigtighed, at ministeriet er meget aktive i videreudviklingen af EU's metode til opgørelse af produkters miljømæssige fodaftryk (PEF), Product Environmental Footprint, herunder udvikling af produktspecifikke kategori-regler (PEFCR). Det er vigtigt at sikre fælles EU-opgørelser for produkters miljømæssige fodaftryk for at forhindre konkurrenceforvridning.

3.4 Grønne og totaløkonomiske indkøb s. 52

L&F savner, at afsnittet omtaler indkøb af biobaserede produkter. Danmark har store ambitioner på klimaområdet, og det betyder bl.a., at en række fossile produkter skal erstattes med biobaserede produkter. I kapitel 5 om biomasse er det ambitionen at få mere værdi ud af biomassen. Hvis det skal lykkes, skal der være en efterspørgsel på biobaserede produkter, og her vil det offentlige

indkøb være en oplagt drivkraft. Offentlige indkøb med fokus på biobaserede produkter er ikke nyt. USA har i centraladministrationen i flere år haft krav om indkøb af biobaserede produkter:

<https://www.biopreferred.gov/BioPreferred/faces/pages/MandatoryFederalPurchasing.xhtml>

Holland har guidelines og gode råd til at fremme indkøb af biobaserede produkter på deres hjemmeside om offentlige indkøb: <https://www.pianoo.nl/en/sustainable-public-procurement/spp-the-mes/procurement-biobased-products>. L&F vil foreslå et lignende initiativ i Danmark.

3.5 Cirkulære forretningsmodeller s. 56

Definitionen af cirkulære forretningsmodeller er meget snæver og ikke i overensstemmelse med de internationale definitioner. OECD definerer fem typer af cirkulære forretningsmodeller herunder cirkulær forsyning, som bl.a. omfatter substitution til fornybare og biobaserede ressourcer (<https://www.oecd.org/environment/business-models-for-the-circular-economy-g2g9dd62-en.htm>). Det kommer i afsnittet til at fremstå som om, at cirkulær økonomi kun handler om de tekniske ressourcekredsløb og udelukker de biologiske ressourcekredsløb. L&F vil foreslå, at begrebet cirkulære forretningsmodeller defineres mere bredt.

3.6.3 Initiativer s. 62

Udarbejde vejledning om blødgøring (reduktion af kalk) i drikkevandsforsyninger.

L&F vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at de samfundsøkonomiske og virksomhedsøkonomiske ved krav om blødgøring af vand er meget forskellige. Det viste rapporten fra Miljøstyrelsen fra 2017, som der også henvises til i handlingsplanen: <https://mst.dk/media/145463/rapport-bloedt-vand-i-en-cirkulaer-oekonomi.pdf>. Der vil være meget store negative økonomiske konsekvenser for de særligt vandforbrugende virksomheder ved en generel blødgøring af drikkevand i Danmark. De virksomheder, som har behov for blødgøring af vand, har deres egne anlæg og kræver meget blødere vand end resultatet af en blødgøring af vandet i den generelle drikkevandsforsyning. L&F ønsker dette afspejlet i teksten.

3.7.2 Status, datagrundlag og gældende regler s. 65 sidste afsnit

Ligeledes skal medlemsstaterne overvåge og vurdere gennemførelsen af deres foranstaltninger til forebyggelse af madaffald ved at måle omfanget af madaffald på grundlag af den metode, der fastsættes ved den delegerede retsakt

L&F: Tekst bør slettes. Den er malplaceret under afsnit 3.7 "Genbrug".

4. Mere og bedre genanvendelse

4.1.2 Status, datagrundlag og gældende regler

Afsnittet redegør for hvilke regler, der er om udsortering af forskellige fraktioner. L&F mangler en omtale af kravene om udsortering til genanvendelse af mad- og drikkevarekartoner, som er en konsekvens af kravene i EU's Emballagedirektiv.

4.2.3 Initiativer s. 76-77

Dialog med erhvervsliv om affaldspiktogrammer på produkter og emballage

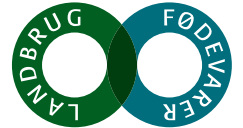
Det er efterspurgt blandt vores medlemsvirksomheder, og L&F deltager gerne i dialogen.

4.3 Mere genanvendelse hos virksomhederne

4.3.3 Initiativer s. 77

Strømlinet sortering af husholdningslignende affald fra virksomheder

L&F har stort fokus på, at den kommende meldeordning for virksomheders affaldsordninger for husholdningslignende affald bliver omkostningseffektiv og uden ekstra administrative byrder for virksomhederne.

Risikobaseret affaldstilsyn og samling af administrations- og tilsynsopgaver

L&F er enige i behovet for at skabe lige konkurrencevilkår mellem virksomhederne på tværs af kommunegrænser, og her udgør bl.a. den uens praksis omkring klassificering af affald hos landets kommuner en barriere for virksomheder, der ønsker at operere på tværs af landet. L&F oplever det især i forhold til klassificering af affald og biprodukter. L&F bidrager gerne med input til processen.

4.6 Udvidet producentansvar for emballager

4.6.1 Miljø- og klimaforhold s. 88-89

Emballager af 100 pct. papir, pap, metal, glas eller plastik (der ikke består af plastkomposit) er typisk meget egnede til genanvendelse. Mere svært genanvendelige emballager er komposit-emballager. Kompositemballage består af flere lag forskellige materialer, som ikke umiddelbart kan skilles, og som fyldes, transporteres og tømmes som sådan. Det er fx emballager af forskellige plastmaterialer, mad- og drikkekartoner af karton/plast/metal, kaffeposer og chipsposer el.lign. af plast/metal

L&F er meget uenige i denne beskrivelse. Mad- og drikkevarekartoner er ikke svært genanvendelige emballager. Det er bevist gennem de sidste 20 år i vores nabolande, hvor der findes velfungerende genanvendelses anlæg. 51% af mad- og drikkevarekartoner indsamles i EU til genanvendelse. Mad- og drikkevarekartoner bør derfor fremgå som velegnede til genanvendelse.

4.6.2 Status, datagrundlag og gældende regler

Sammensatte emballager/kompositemballage

S. 92 i afsnittet under figuren kunne ministeriet med fordel tilføje. "51% af mad-og drikkevarer kartoner blev indsamlet til genanvendelse i EU28 i 2019" (<https://www.beveragecarton.eu/news/ace-announces-increased-recycling-rate-for-beverage-cartons/>).

4.6.3 Initiativer s. 93

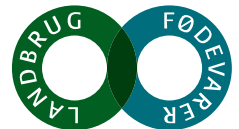
*Sortering til særskilt indsamling af mad- og drikkekartoner hos virksomheder. Som følge af emballagedirektivet og affaldsdirektivet skal kompositemballageaffald indsamles med henblik på genanvendelse. Mad- og drikkekartoner samt **andre kompositemballage fra erhverv indgår i strømlineringen af sorteringskriterierne af husholdningslignende affald jf. afsnit 4.3.3.***

L&F vil gerne have oplyst, hvad det er for "andre kompositemballage", som kun virksomheder skal udsortere. Det fremgår ikke af afsnit 4.3.3.

5. Bedre udnyttelse af biomasse

Overordnet støtter L&F handlingsplanens initiativer med fokus på biomasse og bioøkonomi. Men L&F finder regeringens målsætning om at sikre mere værdi fra fornybare råvarer uambitiøs i forhold til at understøtte udviklingen af en dansk cirkulær bioøkonomi. L&F savner konkrete ambitioner for området og mener, at der er behov for en politisk vedtaget langsigtet strategi for cirkulær bioøkonomi. Der er brug for politisk fokus på at udvikle bioøkonomien til gavn for klima, vækst og beskæftigelse og understøtte udvikling af en national styrkeposition inden for bioøkonomi, så Danmark kan øge sin eksport af bio-baserede løsninger.

De foreslåede indikatorer er meget fokuseret på affaldsindikatorer. Når regeringens målsætning er at få mere værdi ud af biomassen, bør indikatorerne også afspejle dette. Der savnes indikatorer, som måler værdien af omsætning og værditilvækst af bioøkonomien i forskellige sektorer samt investeringer og beskæftigelse i den cirkulære bioøkonomi. Finland publicerer f.eks. årligt meget relevante indikatorer på området: <https://www.luke.fi/en/natural-resources/finnish-bioeconomy-in-numbers/>.

5.2 Mindre madspild

Som nævnt i de overordnede kommentarer mener L&F, at madspild bør være en del af kapitel 3 og en vigtig del af den danske plan for affaldsforebyggelse.

Tekstafsnittet overser fuldkomment bæredygtige landbrugs- og fødevareteknologier, som er det væsentligste redskab til at forebygge madspild. Teksten bør justeres, og desuden bør "Regeringsstrategi for Ingredienser" (https://mfvm.dk/fileadmin/user_upload/MFVM/Nyheder/regeringsstrategi_mkredit.pdf), som direkte fremhæver potentialet for at mindske madspild, omtales i afsnittet.

Det er væsentligt, at forestillingen om bekæmpelse af madspild med adfærdsmæssig påvirkning hverken kan eller bør stå alene, når der findes fødevareteknologiske løsninger, som kan styrke indsatsen i alle led af værdikæden.

5.2.1 Miljø- og klimaforhold s. 127

Figur 5.2.1. CO₂-udledningen som følge af madspildet i de forskellige værdikædeled.
Kilde: DTU 2017.

L&F vil gerne have den fulde kilde på DTU 2017 oplyst og se dokumentation for de bagvedliggende beregninger.

5.2.3 Initiativer s.129

L&F støtter de foreslåede initiativer; men havde gerne set yderligere initiativer, der rækker frem i planperioden. Herunder initiativer som omsætter anbefalinger fra tænketanken One-third til konkrete handlinger (<https://onethird.dk/media/1238/recommendations-2020.pdf>).

Derudover vil L&F foreslå, at der igangsættes et samarbejde med Fødevarestyrelsens Ingrediens-team, Kontoret for Bæredygtig Mad og Sundhed og Forum for Fremtidens Ingredienser omkring fødevareteknologi til forebyggelse af madspild. Samarbejdet skal bl.a. analysere både barrierer og muligheder for fødevareteknologier, som kan forebygge madspild, samt inkludere et katalog af policy tiltag, som kan fremme disse.

Når ministeriet har valgt at samle affaldsforebyggelsesplanen og affaldshåndteringsplanen i én samlet plan, vil det være oplagt at udnytte synergien i en samlet plan. F.eks. ved at gennemføre en landsdækkende madspildskampagne samtidig med, at der indføres obligatoriske krav om udsortering af madaffald fra husholdninger i 2021. Der er evidens for, at når man skal ændre vaner, bliver man opmærksom på sin adfærd. Når man skal sortere sit madaffald, bliver man opmærksom på på hvor meget spiselig mad, som man smider ud, og her har råd til at undgå madspild en god effekt. Se f.eks. <http://www.wrap.org.uk/content/food-waste-messages-maximum-impact-uk>

5.3 Mere og bedre genanvendelse af bioaffald

L&F støtter ambitionen om mere og bedre genanvendelse af bioaffald. Ved at anvende bioaffald som gødning på landbrugsjord sikres recirkuleringen af værdifulde næringsstoffer som fx kvælstof og fosfor, hvilket er helt centralt i den cirkulære bioøkonomi. Det er vigtigt at sikre kvaliteten af bioaffaldet, så det er sikkert at anvende på landbrugsjorden, og at det kan ske uden fordyrende og komplicerede tekniske løsninger til efterbehandling. Tilbageførsel af kulstof til jorden er også en væsentligt grund til at øge og forbedre genanvendelsen af bioaffald. Der bør i den forbindelse være opmærksomhed på at sammentænke bioaffaldstyper, behandlingsformer og dyrkningsystemer, så den del af kulstoffet i biologiske restprodukter, som ikke recirkuleres i nye produkter, i størst muligt omfang bindes i landbrugsjord.

5.3.1 Miljø- og klimaforhold s. 130

Derimod vurderes det, at bionedbrydelige poser nedbrydes på centrale komposteringsanlæg afhængigt af bl.a. opholdstid, temperaturforhold m.m.

L&F vil gerne have kilden til denne vurdering oplyst, herunder om denne er baseret på danske eller udenlandske erfaringer

5.3.2 Status, datagrundlag og gældende regler s. 132

Figur 5.3.1. Indsamlede mængder madaffald (og andet organisk affald) fra husholdninger, service-sektoren og fødevarerindustrien i 2012-2018 i ton.

L&F mener, at det er problematisk, at andet organisk affald beskrives som madaffald i figur 5.3.1. Affaldsdirektivet har en specifik definition af madaffald, og den forventes at danne udgangspunkt for indikatorer for reduktion af madaffald. Figur 5.3.1. giver indtryk af, at mængden af madaffald er større end den reelle mængde. Det vil være mere retvisende at droppe parenteser i figurteksten.

5.3.3 Initiativer

Skærpede grænseværdier for tungmetaller og fysiske urenheder i madaffald til gødning

L&F er positive overfor forslaget.

Ændring af bekendtgørelse om bioaske med henblik på at recirkulere flere næringsstoffer

L&F mener, at en evt. grænseværdi for zink og kobber skal regulere mængden udbragt pr. hektar og ikke indholdet i selve produktet, da zink og kobber er essentielle mikronæringsstoffer for planterne, og der derfor kan være situationer, hvor der reelt er behov for tilførsel.

5.4 Genanvendelse af fosfor fra spildevandsslam

L&F er enige i handlingsplanens ambition om, at genanvendelsen af fosfor fra spildevandsslam bør øges. Men dette gælder også andre næringsstoffer i slammet, som bør tilbageføres til landbrugsjord. Der er også tidligere udviklet lovende teknologier til at udvinde fosfor. Problemet er, at der også skal være økonomi i de foreslåede løsninger. Dette har hidtil ikke været tilfældet.

5.4.2 Status, datagrundlag og gældende regler s135

Slam skal hygiejniseres, før det kan anvendes som gødning, hvilket typisk sker ved bioforgasning.

Det er *ikke* korrekt, at slam skal hygiejniseres. Slam skal som minimum stabiliseres, før det kan anvendes til gødning.

5.4.3 Initiativer s. 136

Skabe økonomisk incitament til genanvendelse af fosfor fra spildevandsslam

L&F mener, at det økonomiske incitament skal gælde al recirkulering tilbage til landbruget - ikke kun af fosfor, men også de andre næringsstoffer samt kulstof. Det er vigtigt at understøtte løsninger, som er markedsbaserede, og at forsyningsselskaberne ikke ender med at subsidiere løsningerne.

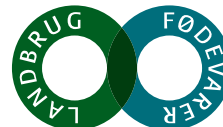
Langt det meste spildevandsslam har i dag en sådan kvalitet, at det kan udbringes på landbrugsjord efter en lavteknologisk behandling. Det gør håndteringen og afsætningen meget omkostnings-effektiv, hvilket i sig selv er et væsentligt økonomisk incitament til at sikre en høj genanvendelse af fosfor fra spildevandsslam. Derfor bør der være stor fokus på også fremover at sikre, at kvaliteten af det danske spildevandsslam er så høj, at en høj grad af recirkulering kan ske uden fordyrende og komplicerede tekniske løsninger til efterbehandling.

Analyse af fremtidig slamhåndtering til gavn for miljø og klima.

L&F vil gerne inddrages og bidrage til en sådan analyse.

6. Bæredygtigt byggeri

Handlingsplanen beskriver muligheder for at anvende biobaserede materialer i byggeriet (s. 139), men der er ingen initiativer, som understøtter øget brug af biobaserede materialer. L&F savner initiativer, som fremmer brugen af biobaserede materialer i byggeriet og en sammenhæng mellem kapitel 5 "Bedre udnyttelse af biomasse" og Kapitel 6.

7. Plastik i en cirkulær økonomi

7.2.2 Status, datagrundlag og regler s. 156

"I byggeri-, landbrugs- og hotel- og restaurationssektoren ses der et stort potentiale for at reducere forbruget af plastik samt sikre en højere grad af genbrug og genanvendelse."

L&F vil gerne se ministeriets dokumentation for, at der er et stort potentiale for at reducere mængden af plast i landbruget. L&F har ikke kendskab til, at der et stort unødvendigt forbrug af plast i landbruget.

Landbrug s.157

"I landbruget bruges store mængder ensartet plastik i produktionen. Det estimeres, at der er ca.20.000 ton plastaffald i landbruget i alt, hvoraf kun 4.959 ton i dag bliver indsamlet til genanvendelse. Dette svarer til ca. 25 pct. af den samlede mængde plastaffald i branchen"

Der bør fremgå af teksten, at landbrugsplast typisk er meget beskidt og svært at genanvende. Der mangler kildeangivelse på data. Rambøll har i rapporten <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2019/05/978-87-7038-070-6.pdf> angivet, at der er tale om et guesstimate - altså et godt gæt. Derfor er det interessant, at affaldsmængden kan angives så præcist, når der er stor usikkerhed på data.

L&F kan i forbindelse med sektorsamarbejdet om landbrugsplast oplyse, at det lige nu er en stor udfordring at få fastlagt mængden af plastaffald, og at den ovennævnte rapport fra Rambøll ikke kan bruges som afsæt for dette arbejde.

Kommende EU-tiltag s.157:

"Derudover indeholder handlingsplanen fastsættelse af obligatoriske krav til indhold af genanvendt plastik og forebyggelse af plastik i forhold til emballage, byggematerialer og køretøjer....., tage initiativ til at erstatte engangsemballage m.v. med genbrugelige produkter inden for fødevarersektoren."

Tekst markeret med gult svarer ikke til det som står i EU's CØ handlingsplan: "Kommissionen vil iværksætte en analyse, der skal slå fast, hvilket anvendelsesområde et lovgivningsinitiativ om genbrug, som skal erstatte engangsemballage, engangsservice og engangsbestik inden for fødevarersektoren med produkter, der kan genbruges, skal have.". L&F ønsker teksten rettet, så den er i overensstemmelse med EU's formulering.

7.2.3 Initiativer

Forum for emballageplastik s. 158

Tekst om formål er forkert. Formålet er ikke at reducere antallet af plastikemballage typer til 3-5 typer.

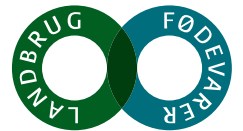
Forskningsmission om cirkulær økonomi med fokus på plastik og tekstiler s.158

Det er positivt, at der er fokus på øget brug af fornybare råvarer i stedet for ny-udvundne fossile råvarer. L&F savner en sammenhæng mellem dette initiativ og kapitel 5.

7.3.1 Miljø- og klimaforhold s. 160

"Derudover er der et stort salg af andre drikkevarer og fødevarer i engangsplastflasker, der ikke er omfattet af pant- og retursystemet. Den samlede mængde plastik fra plastflasker uden pant anslås til at være i intervallet 20.000-30.000 tons/år."

L&F vil gerne se dokumentation for dette estimat samt oplyses om hvilke typer af fødevarer/drikkevarer, som er indregnet. Estimatet virker umiddelbart meget højt i forhold til, at mængden af pant plastflasker er 17.500 tons.

7.4 Mikroplast

7.4.2 Status, datagrundlag og gældende regler s. 161

"Det skønnes, at der hvert år udbringes 1.000-3.000 tons mikroplast med spildevandsslammet"

Data er ikke korrekte. Der er ifølge kilde nr. 228 (<https://plastikviden.dk/media/212209/knowledge-gaps-in-microplastics-research.pdf>), som der henvises til, tale om 188 tons i hele slammængden (hvoraf ca. 88% udbringes på landbrugsjord).

7.4.3 Initiativer

Viden om mikroplast i spildevandsslam s. 162

L&F støtter initiativet om analyser og mere viden om mikroplast i spildevandsslam.

L&F vil gerne uddybe vores høringssvar, hvis der er behov for dette. Vi har under flere af emnerne haft spørgsmål eller ønsket noget uddybet. Vi skal derfor foreslå et opfølgende møde på vores høringssvar.

Med venlig hilsen

Birgitte Kjær
Chefkonsulent

Miljø & Bæredygtighed

D +45 3339 4623

M +45 4110 9741

E birg@if.dk